

Oda fújd a parfümöt, ahol szeretnéd, hogy megcsókoljanak - azt azonban kevesen tudják, hogy az illatokat milyen nagyszerűen lehet alkalmazni színésztechnikai szempontból.

A JÁTÉK SZABADSÁGA

Keveset tudunk a szaglás pontos működéséről, noha ez a leghamarabb kifejlődő érzékünk, de a vele kapcsolatos kutatások még gyerekcipőben járnak. Vannak azonban, akik tudományos szándék nélkül, saját ösztöneiket és megfigyeléseiket követve, forradalmi tapasztalatokra tesznek szert. Ez történt *Pálfi Kata* Jászai Mari-díjas színésznővel is, aki többek között Júliát játszotta Alföldi Róbert rendezésében, szerepelt tévéfilmekben és minisorozatokban, írt gyerekdarabot, és szinkronizál is. Szeminden munkájához kapcsolni tud illattal kapcsolatos történetet, de ez nem is csoda, hiszen szerelme régóta tart a manufaktúris, művészi, divatcégektől független parfümökkel.

Mikor kezdted tudatosan játszani az illatok hatalmával, mikor jöttél rá, hogy egy-egy szerephez az illatokon át is vezethet az út?

PK: 2010-ben kezdtem azon kapni magam, hogy sokat számít egy szerep megformálásánál, milyen illattal fújom be magam egy-egy próbán. Márpedig az, hogy az előadáson mit használok, a próbafolyamat alatt alakul ki. A parfümismeretem segít eldönteni, milyen illatok lehetnek jók egy-egy karakterhez. Színésztechnikai szempontból nagyon is logikus, hogy adott szerephez milyen illatot használok. A színész a 6-8 hetes próbafolyamat során azon dolgozik ugyanis, hogy a szerepet lélektanilag felépítse magában. Júlia esetében például azon, hogy egy kiegyensúlyozott tinédzser lány életmódjából hogyan jut el odáig valaki, hogy megöli magát, mert a szerelmét (tévesen) halottnak hiszi. Az előadás ezt a lélektani folyamatot sűríti három órába. A próbák alatt tehát mi nemcsak a szöveget tanuljuk meg, hanem azt is, hogy milyen lépcsőfokok vezetnek Júlia tettéhez, hogyan épül fel ez a lélektani folyamat. Az adott lélekállapot előhívásához sokszor egy-egy színpadi cselekvés vagy gesztus segít nekünk. Vegyük például azt a jelenetet, amelyben Júliaként az ablaknál állok, megérkezik a hírnök, és közli, hogy meghalt a szerelmem. Nekem ebben a pillanatban össze kell omlanom. Isteni szerencsétől függ, hogy színésznőként ott és akkor, abban a pillanatban képes vagyok annyira nyitottan jelen lenni a szerepben, hogy valóban meghallom ezt a mondatot, és az valamilyen érzést kelt bennem, hiszen a játékom akkor lesz hiteles, ha valóban átérzem Júlia fájdalmát. Ha pedig ez a próbafolyamat során adott pillanatban megszülető érzés ahhoz a cselekvéshez kapcsolódik, hogy éppen megfogom a függönyt a díszletben,

akkor később akárhányszor ugyanezt csinálom, tehát odaállok az ablakhoz és megfogom a függönyt, a cselekvéssor visszahozza az érzéseket, amelyeket a megszületésük pillanatában éreztem.

Az illatok pedig a legnagyobb mesterei annak, hogyan rögzítsünk emlékeket.

A szagingerék az agy azon területére érkeznek ugyanis, ahol az emlékeink is tárolódnak. Egy-egy illat segít érzelmeket is memorizálni és a kellő pillanatban előhozni?

PK: Igen. Ha egy sikeres próbán rajtam például a L'Artisan Tim-buktuja van, és megtörténik bennem valami érzelmi áttörés, akkor később ez az illat segít ugyanazt az érzést előhozni. Segít, hogy jelen legyek az adott szerepben.

Ez a jelenlét a filmes munkáknál talán még fontosabb. A színházban - valljuk be - vannak áthidaló, érzelmileg kevésbé erős pillanatok, amikor az előadás három órája alatt azért eszedbe jut, hogy ma ki vásárol be, meddig kell odaérni a gyerekért az óvodába stb. Egy filmnél viszont erre nincs lehetőség és idő - abban a 30 másodpercben, amíg forog a kamera, neked jelen kell lenned minden figyelmeddel.

Felidéznel pár szerepet és a hozzájuk kötődő illatokat?

PK: A rajzoló című filmben olyan nőt játszottam, aki külsőségeiben igazi pókasszony, erős sminket hord, attraktív, miközben szörnyű titkot rejteget. Rendszeresen veri otthon a férje, akiről később kiderül, hogy nemcsak vele, másokkal is sorozatos erőszaktevő. Ennek a pókasz-szonykarakternek a megformálásához a Guerlain Attrap Couer nevű parfümjét használtam. Ez nagyon testes illat, szükségem volt arra, hogy óvóan körbeöleljen, és ne legyen nagyon nehéz átélni ezt a kemény szerepet. Másrészt igazi fémmé fatale illatot kerestem, ami kifejezi ennek a nőnek az attraktivitását.

A Mikve című darabban, amelyben többféle nehéz női sorsot ismerünk meg, a zsidó rituális női fürdő új vezetőjét játszottam, aki úgy dönt, nem nézi el tovább a körülöttük zajló hazugságokat, és katalizátorként beindít egy változást. Az ő karaktere a Guerlain Habit Rouge-a lett, ez pedig eredendően férfiillat. Az Smell the moment!

SZÍNHÁZI KÖRÖKBEN TUDVALEVŐ, HOGY BÁRDY GYÖRGY IS NAGY SZERELMESE VOLT AZ ILLATOKNAK. Jobban mondva egy bizonyos illatnak, amelyről mindenki abban a pillanatban felismerte, amint belépett a színház épületébe.

Ezt a csak rá jellemző parfümöt soha nem leplezte le, ám annyit elárult, hogy a receptet a Kossuth-díjas Somló Istvántól örökölte, és egy gyógyszerész készítette el neki, személyre szabva.

ilyen nő lényében benne van a kívülállás: végigmelózza az egész napot, aztán otthon a rokkant férjét ápolja, és nem akar többé a zsidó nőket érintő társadalmi elvárások szerint élni, azaz csupán szülni és nem dolgozni. Nyilvánvaló volt, hogy nem nagyon nőies, virágos illatot választok a szerep megformálásához. A Habit Rouge férfias illat, de az összetevőiben a citrusok és a szántál mellett, vagy inkább az illat legmélyebb rétegeiben ott van egy végtelenül puha, meleg ágy, a vanília is. Pont az az ellentmondásos nőiség körvonalazódik általa, amely a karakter lényege volt: a tüskés felszínen átjutva eléred a női lényegét, ami körbeölel.

Az öldöklés istenének írónőjéhez, aki az afrikai kultúráról ír könyveket, a Comme de Garçons tintás, tömjénes, jáz-minos illatát találtam ki az intellektusa miatt. Az öngyilkos című darabban orosz ápolónőt játszom, aki mindenkinek segít, a végén azonban ő maga öngyilkos lesz. Itt nem a személyhez, hanem az élethelyzethez kerestem illatot, és a L'Artisan Timbuktu száraz és rajtam kissé dohos parfümje segített, hogy ezt a lepukkant orosz valóságot lelkileg is megtaláljam. Érdekes, hogy ha mástól veszek át egy szerepet, nem találom meg a hozzá illő illatot, szükség van a 6-8 hetes lélekmunkára. A Radnóti műsorán lévő Főfőnököt a mai napig más-más illatban játszom, mert a próbafolyamatban nem tudtam teljes mértékben részt venni. A NIA (Neuro Integrative Action) egyik gyakorlati instrukciója: Szagolj bele a pillanatba! A kilenc mozgásformából - többek közt a jógából, az aikidóból és az Isadora Duncan által megalkotott mozdulatokból - álló tánc a szaglás tudatosításával működteti a mindfulness, azaz a tudatos jelenlét megélését.